

Dokument z posiedzenia

B9-0316/2023

5.7.2023

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia Komisji

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie ustanowienia unijnego organu ds. etyki
(2023/2741(RSP))

Iratxe García Pérez, Gabriele Bischoff, Katarina Barley, Włodzimierz Cimoszewicz, Domènec Ruiz Devesa
w imieniu grupy S&D

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie ustanowienia unijnego organu ds. etyki (2023/2741(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 9 i 10, art. 15 ust. 3 i art. 17 ust. 3, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 298,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 16 lutego 2023 r. w sprawie ustanowienia niezależnego unijnego organu ds. etyki¹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 15 grudnia 2022 r. w sprawie podejrzeń o korupcję ze strony Kataru oraz szerszej potrzeby przejrzystości i odpowiedzialności w instytucjach europejskich²,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2021 r. w sprawie wzmocnienia przejrzystości i uczciwości w instytucjach UE poprzez ustanowienie niezależnego unijnego organu ds. etyki³,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2017 r. w sprawie rozliczalności, przejrzystości i rzetelności w instytucjach UE⁴,
 - uwzględniając środki służące wzmocnieniu uczciwości, niezależności i rozliczalności przyjęte przez Konferencję Przewodniczących 8 lutego 2022 r.,
 - uwzględniając wniosek Komisji z 8 czerwca 2023 r. w sprawie międzyinstytucjonalnego organu ds. etyki (COM(2023)0311),
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że wszystkie instytucje UE muszą spełniać najwyższe standardy niezależności, uczciwości, przejrzystości, rozliczalności i etycznego zachowania;
- B. mając na uwadze pierwszorzędne znaczenie niezależności, przejrzystości i rozliczalności instytucji publicznych oraz ich wybieralnych przedstawicieli, komisarzy i urzędników, by cieszyć się zaufaniem obywateli, co jest niezbędne do umocowanego prawem funkcjonowania demokratycznych instytucji;
- C. mając na uwadze, że instytucje UE i ich urzędnicy muszą chronić integralność zasad i wartości demokratycznych UE, a także być wzorem do naśladowania zarówno dla obywateli, jak i urzędników;

¹ Teksty przyjęte: P9_TA(2023)0055.

² Dz.U. C 177 z 17.5.2023, s. 109.

³ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 159.

⁴ Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 120.

- D. mając na uwadze, że przestrzeganie kodeksu postępowania posłów do Parlamentu Europejskiego pod kątem interesów finansowych i konfliktu interesów jest monitorowane przez komitet doradczy ds. postępowania posłów złożony z pięciorga posłów, który, jak się okazało, ma ograniczone zasoby kadrowe i finansowe oraz kompetencje, aby sprawdzać informacje;
- E. mając na uwadze, że niedociągnięcia obecnych unijnych ram etycznych wynikają w dużej mierze z faktu, że ramy te opierają się na podejściu samoregulacyjnym oraz że zasoby i kompetencje są niewystarczające do weryfikacji informacji; mając na uwadze, że utworzenie niezależnego organu ds. etyki mogłoby się przyczynić do wzmocnienia zaufania do instytucji UE i ich legitymacji demokratycznej;
- F. mając na uwadze, że obecne ramy etyczne są fragmentaryczne w instytucjach, agencjach i organach UE charakteryzujących się różnymi zasadami, procesami i poziomami egzekwowania, przez co system jest skomplikowany i trudno go egzekwować, a to podważa zaufanie obywateli UE;

Ocena wniosku Komisji

1. odnotowuje wniosek Komisji z 8 czerwca 2023 r. w sprawie utworzenia międzyinstytucjonalnego organu ds. etyki, uważa, że wniosek ten jest niezadowolający i niewystarczająco ambitny;
2. przypomina swoje stanowisko w sprawie powołania niezależnego organu ds. etyki, wyrażone w rezolucjach z 16 września 2021 r. i 16 lutego 2023 r.;
3. ubolewa, iż Komisja jest bardzo opóźniona z przedstawieniem wniosku; przypomina, że w swoim pierwszym przemówieniu w Parlamencie w lipcu 2019 r. przewodnicząca Komisji ogłosiła rychłe ustanowienie niezależnego międzyinstytucjonalnego organu UE ds. etyki;
4. wyraża zaniepokojenie faktem, że we wniosku Komisji nie sprecyzowano ani uprawnień, ani zasobów, które skutecznie wzmocniłyby uczciwość i rozliczalność w instytucjach UE; jest szczególnie rozczarowany tym, że we wniosku Komisji nie przewidziano zdolności organu do określania wspólnych kar w przypadku naruszenia przepisów ani do monitorowania stosowania zharmonizowanych norm etycznych we wszystkich instytucjach UE;
5. ponownie stoi na stanowisku, że organowi ds. etyki należy przyznać odpowiednie uprawnienia dochodzeniowe, w tym zdolność do działania z własnej inicjatywy, oraz prawo do żądania dokumentów administracyjnych, przy jednoczesnym poszanowaniu immunitetu posłów i swobody sprawowania przez nich mandatu oraz przy zachowaniu mających zastosowanie gwarancji proceduralnych;
6. podziela pogląd, zgodnie z którym propagowanie wspólnej kultury etyki i przejrzystości powinno być priorytetem dla instytucji europejskich; oczekuje, że zakres działania organu ds. etyki będzie wykraczał poza wprowadzenie zwykłego mechanizmu koordynacji;
7. zobowiązuje się do poszanowania autonomii każdej instytucji i nadania jej znaczenia;

jest zdania, że zasadniczym celem powinno być porozumienie w sprawie minimalnych wspólnych obowiązujących kar, oparte na skonsolidowanych zasadach należytego zarządzania finansami, uczciwości, przejrzystości i lojalnej współpracy;

8. oczekuje, że należy ustanowić wspólne normy dotyczące kar i własnych dochodzeń, w stosownych przypadkach we współpracy z komitetami doradczymi każdej instytucji, oraz wiążące zasady i definicje, w szczególności w odniesieniu do:
 - a) szczegółowych oświadczeń o wszystkich interesach i majątku,
 - b) ograniczeń dotyczących dodatkowej pracy i działalności zewnętrznej posłów,
 - c) okresów karencji dla byłych posłów, monitorowania przestrzegania przepisów i działań następczych w razie naruszeń, w tym stosowania kar,
 - d) ograniczeń dotyczących przyjmowania prezentów, gościnności, podróży oferowanych przez osoby trzecie,
 - e) środków warunkowości i przejrzystości w odniesieniu do spotkań z przedstawicielami grup interesu w celu zapewnienia bardziej jednolitego stosowania obowiązujących przepisów dotyczących rejestru służącego przejrzystości;
9. zauważa, że wniosek Komisji dotyczy posłów lub osób pełniących podobne funkcje, a nie dotyczy pracowników, którzy podlegają wspólnym obowiązkom określonym w regulaminie pracowniczym; przypomina, że oczekuje się, iż urzędnicy i pracownicy Unii Europejskiej przestrzegają wysokich standardów etycznych; oczekuje, że Parlament da przykład, i proponuje, aby jednostronnie stosował przepisy dotyczące rejestru służącego przejrzystości do kadry kierowniczej średniego i wyższego szczebla; uważa, że kluczowe znaczenie ma uprawnienie organu ds. etyki do proponowania dostosowania przepisów dotyczących pracowników, w szczególności w odniesieniu do spotkań kadry kierowniczej wyższego szczebla z przedstawicielami grup interesu; wzywa do uwzględnienia i dostosowania tych konkretnych elementów w kolejnym przeglądzie regulaminu pracowniczego; podkreśla, że należy chronić sygnalistów, w szczególności europejskich urzędników publicznych;
10. podkreśla, że niezależny unijny organ ds. etyki mógłby również wypełniać swój mandat w oparciu o informacje otrzymane od osób trzecich, takich jak dziennikarze, media, organizacje pozarządowe, sygnaliści, społeczeństwo obywatelskie lub Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich; nalega, by każda osoba trzecia zgłaszająca w dobrej wierze sprawę do organu ds. etyki była chroniona, a jej tożsamość pozostała anonimowa;

Struktura organu ds. etyki

11. apeluje o bardziej ambitną strukturę wspólnego sekretariatu organu ds. etyki; uważa, że poza funkcjami związanymi z koordynacją i monitorowaniem należy również przyznać sekretariatowi odpowiednie zasoby na realizację wspólnych działań operacyjnych;
12. uważa, że oprócz proponowanej wspólnej struktury opierającej się na kierownikach

działów lub ich odpowiednikach odpowiedzialnych za etykę członków w każdej uczestniczącej instytucji, potrzebny byłby odpowiedni i w pełni niezależny wspólny sekretariat;

13. ubolewa, że w bardzo ograniczonym stopniu zwiększono zasoby kadrowe przewidziane we wnioskach Komisji; uważa, że utworzenie tylko dwóch nowych stanowisk AST nie będzie wystarczające do realizacji zadań wynikających z powołania nowego organu; oczekuje, że wspólny sekretariat zostanie obsadzony stanowiskami AD bez przydzielania nowych stanowisk poszczególnym instytucjom; w realizacji tego celu jest gotów pełnić przyznaną mu rolę władzy budżetowej;
14. uważa, że sprawą najwyższej wagi jest zapewnienie udziału jednej trzeciej niezależnych ekspertów jako pełnoprawnych członków organu ds. etyki, na równych prawach we wszystkich decyzjach dotyczących norm, zasad i działań;
15. uważa, że mandat niezależnych ekspertów powinien w szczególności przewidywać, że będą oni wydawać zalecenia i odgrywać aktywną rolę w ocenie przypadków łamania przepisów;
16. uważa, że niezależni eksperci powinni również mieć możliwość wstępnego przeglądu wszystkich deklaracji o braku konfliktu interesów składanych przez posłów do PE, komisarzy i członków organów politycznych wymienionych w art. 3 TUE;
17. proponuje, aby członkowie organu ds. etyki powoływali niezależnych ekspertów w drodze konsensusu; oczekuje, że wybór odbędzie się w oparciu o otwartą i przejrzystą procedurę, z uwzględnieniem kryteriów kompetencji, uczciwości, równowagi geograficznej, różnorodności i równości płci;
18. oczekuje, że instytucje objęte zakresem rejestru osiągną porozumienie w sprawie zrównoważonego pod względem płci składu organu, przy jednoczesnym poszanowaniu autonomii każdej instytucji;
19. podkreśla, że organ ds. etyki powinien zapewniać podział władzy oraz unikać powielania zadań i pokrywania się z mandatem Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF), Prokuratury Europejskiej czy Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;
20. uważa, że polityczna decyzja o konflikcie interesów w przypadku kandydatów na komisarzy przed ich wysłuchaniami powinna pozostać demokratyczną i instytucjonalną kompetencją Komisji Prawnej Parlamentu;

Negocjacje międzyinstytucjonalne

21. uważa, że zakres wniosku powinien obejmować wszystkie instytucje i organy UE wymienione w art. 13 TUE, a także Komitet Regionów i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny; uważa, że złożoność zaangażowanych zainteresowanych stron nie powinna być przyczyną dalszych opóźnień w powołaniu organu ds. etyki, i nalega, aby w każdym razie Parlament i Komisja pilnie utworzyły organ ds. etyki;
22. podkreśla, że nie można opóźniać negocjacji, i zobowiązuje się do ich zakończenia do

końca 2023 r., tak aby nowy organ ds. etyki mógł wejść w życie najpóźniej na początku następnej kadencji;

23. oczekuje, że negocjacje międzyinstytucjonalne w sprawie organu ds. etyki będą prowadzone z zachowaniem najwyższych standardów przejrzystości;
24. proponuje, aby negocjacje były wzorowane na udanych negocjacjach w sprawie rejestru służącego przejrzystości, podczas których dwóch wysokich rangą negocjatorów wspierała grupa kontaktowa, której zadaniem było monitorowanie postępów negocjacji i wspieranie prac negocjatorów;
25. wzywa własne polityczne organy zarządzające i przyszłych negocjatorów, aby oparli swój mandat na niniejszej rezolucji oraz na wszystkich poprzednich stanowiskach PE w sprawie organu ds. etyki;
26. popiera przegląd i wzmocnienie podstawy prawnej dotyczącej należytego zarządzania finansami, przejrzystości i uczciwości instytucji, zwłaszcza przez zastosowanie zwykłej procedury ustawodawczej w tych kwestiach oraz zmianę art. 11 TUE;
27. zobowiązuje się do pilnego zreformowania komitetu doradczego przez wzmocnienie jego zdolności do wdrażania wysokich standardów, które dotyczą funkcji publicznych określonych w kodeksie postępowania posłów i innych zasadach przyjętych przez jego organy, również poprzez wprowadzenie uprawnień dochodzeniowych, surowszych kar i bardziej przejrzystego egzekwowania wszystkich obowiązujących przepisów;
 - o
 - o
28. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Komitetowi Regionów, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz wszystkim pozostałym instytucjom i organom wymienionym w art. 13 TUE.